

UCHWAŁA NR LXVI/380/93

Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim
z dnia 20 lipca 1993 r.

w sprawie przyjęcia miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz.U. Nr 35, poz. 230, z 1984 r. Nr 34, poz. 184, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 73, poz. 431, z 1991 r. Nr 73, poz. 321 i Nr 94, poz. 419, z 1993 r. Nr 40, poz. 184/
Rada Miejska w Stargardzie Szczecińskim uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się "Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miasta Stargardu Szczecińskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Petri

Opinia Nr 65/93
Do projektu nie zgłasza zastrzeżeń
pod względem prawnym i redakcyjnym

PROKURATOR

mgr Halina Kozłowska-Kłosa

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Nr 13/93 Prezydenta Miasta Stargardu Szczecińskiego z dnia 1 czerwca 1993 roku powołany został Zespół do przygotowania miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rozmiary i dolegliwości aktualnie występujących problemów alkoholowych tworzą bardzo ważne zagrożenie dla funkcjonowania społecznego i ekonomicznego oraz kondycji zdrowotnej i moralnej społeczeństwa. Przeciwdziałanie tym zagrożeniom wymaga systematycznej i dobrze zorganizowanej działalności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podejmowanie tych działań jest obowiązkiem zarówno administracji rządowej jak i samorządowej wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ustawa z 17 kwietnia 1993 roku o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na miasto obowiązek opracowania miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Z uwagi na powyższe wnoszę o przyjęcie niniejszej uchwały.

Z-ca Prezydenta Miasta
ds. Polityki Gospodarczej

mgr inż. Ryszard Wasilek

Załącznik
do Uchwały Nr LXVI/380/93
Rady Miejskiej
w Stargardzie Szczecińskim
z dnia 20 lipca 1993 r.

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI

I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

ALKOHOLOWYCH

Stargard Szczeciński 1993 rok

I. DIAGNOZA SYTUACJI

Miasto Stargard Szczeciński zajmuje powierzchnię 32 km²/w granicach administracyjnych. W Stargardzie Szczecińskim zamieszkuje 73 tys. ludności, w tym 37 tys. kobiet i 36 tys. mężczyzn.

W ciągu ostatnich kilku lat wzrasta systematycznie spożycie alkoholu oraz rozmiary szkód spowodowanych przez nadużywanie napojów alkoholowych.

Według ostatnich badań statystycznych Polak wypił w 1992 r. 11,4 litra czystego spirytusu.

W województwie szczecińskim na statystycznego mieszkańca przypada 12,7 litra czystego alkoholu.

Do podstawowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w mieście należą:

1. Szkody występujące u osób pijących:

Samoniszczenie osób uzależnionych od alkoholu /ok. 200 osób/
uszkodzenie rozwoju psychofizycznego i kariery edukacyjnej
pijącej młodzieży /zagrożenie 10-14% populacji młodzieży 14-18 roku życia - wg badań ogólnopolskich/.

Szacunkowo około 400 dzieci wychowuje się w rodzinach, gdzie ma miejsce nadużywanie alkoholu.

2. Szkody u członków rodzin alkoholowych.

Występują one u ok. 600 osób i obejmują przede wszystkim schorzenia somatyczne i zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem oraz demoralizacją, ubóstwo i obniżenia kariery życiowej.

3. Wykroczenia związane ze sprzedażą alkoholu.

Podczas kontroli przeprowadzonej w 1992 r. stwierdzono przypadki nieprzestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Najczęściej były to przypadki związane z brakiem koniecznych informacji - wywieszki.

4. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy, nauki, zamieszkania.

Obejmuje przede wszystkim absencje i wypadki, obniżenie wydajności pracy. W 1992 roku funkcjonariusze policji skierowali 25 wniosków o ukaranie w stosunku do osób wykonujących czynności po spożyciu alkoholu. W stosunku do 1991 roku nastąpił wzrost o 25% . Obserwuje się również coraz większą alkoholową patologizację populacji bezrobotnych (stopa bezrobocia w mieście wynosiła około 12 %). Ta grupa osób jest najczęściej postrzegana przez mieszkańców miasta pod wpływem alkoholu w miejscach publicznych. Z danych policyjnych wynika, że funkcjonariusze policji interweniowali w 7.167 przypadkach w miejscach publicznych i mieszkaniach prywatnych. Przyczyną interwencji prawie zawsze był alkohol. W 1992 roku w stosunku do 1991 roku nastąpił wzrost interwencji o 67%. Z informacji uzyskanych ze szkół wynika, że w przypadku 11 uczniów szkół ponadpodstawowych stwierdzono sporadyczne spożywanie alkoholu. Przy czym w klasach zasadniczych zawodowych występuje częstsze upijanie się młodzieży niż w klasach licealnych czy technicznych.

W szkołach podstawowych spożywało alkohol 28 uczniów.

Są to wyniki przeprowadzonych ankiet, natomiast pięciu uczniów zatrzymano na spożywaniu piwa w miejscu publicznym.

Szkoły prowadzą różnorodną działalność w zakresie profilaktyki alkoholowej np. pogadanki i prelekcje dla uczniów i rodziców konkursy, udostępnianie kaset wideo, Olimpiady Zdrowia.

W Szkole Podstawowej Nr 12 działa Ośrodek Socjoterapii, który obejmuje opieką dzieci z rodzin alkoholowych.

W 1992 r. Komenda Policji skierowała do Sądu o zastosowanie środków zapobiegawczych w stosunku do 7 nieletnich pijących alkohol a 4 wnioski do szkół.

Na koniec maja 1993 r. obserwowano wzrost w obu powyższych przypadkach w stosunku do analogicznego okresu 1992 r.

Do Miejskiej Komisji d/s Przeciwdziałania Alkoholizmowi w 1992 r. wpłynęło 78 wniosków w sprawie poddania leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu.

Łącznie rozpatrywano 118 spraw, w tym 40 spraw z lat ubiegłych. Do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia skierowano 48 spraw.

W 1991 roku udzielono pomocy 74 alkoholikom i rodzinom alkoholików ze środków pomocy społecznej. W 1992 r. liczba ta wzrosła do 179 osób i rodzin a liczba osób w tych rodzinach wyniosła ponad 500 osób. W Poradni Odwykowej zarejestrowanych było w 1992 roku 114 osób.

Członkami Klubu Abstynenta jest 120 osób uzależnionych od alkoholu. Udział w terapii biorą również członkowie rodzin osób uzależnionych. Łącznie uczestnikami zajęć w Klubie jest około 400 osób.

5. Naruszanie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.

Do najważniejszych problemów należą: przestępczość osób nietrzeźwych, prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości oraz alkoholowe zaburzenia zachowania w miejscach publicznych.

W 1992 roku funkcjonariusze policji w Stargardzie sporządzili 199 wniosków o ukaranie nietrzeźwych użytkowników dróg /o 8 wniosków więcej niż w 1991 r./, odebrano 97 praw jazdy.

Na koniec maja 1993 r. obserwowano się wzrost w obu powyższych przypadkach w stosunku do analogicznego okresu 1992 r.

Do Miejskiej Komisji d/s Przeciwdziałania Alkoholizmowi w 1992 r. wpłynęło 78 wniosków w sprawie poddania leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu.

Łącznie rozpatrywano 118 spraw, w tym 40 spraw z lat ubiegłych. Do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia skierowano 48 spraw.

W 1991 roku udzielono pomocy 74 alkoholikom i rodzinom alkoholików ze środków pomocy społecznej. W 1992 r. liczba ta wzrosła do 179 osób i rodzin a liczba osób w tych rodzinach wyniosła ponad 500 osób. W Poradni Odwykowej zarejestrowanych było w 1992 roku 114 osób.

Członkami Klubu Abstynenta jest 120 osób uzależnionych od alkoholu. Udział w terapii biorą również członkowie rodzin osób uzależnionych. Łącznie uczestnikami zajęć w Klubie jest około 400 osób.

5. Naruszanie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.

Do najważniejszych problemów należą: przestępczość osób nietrzeźwych, prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości oraz alkoholowe zaburzenia zachowania w miejscach publicznych.

W 1992 roku funkcjonariusze policji w Stargardzie sporządzili 199 wniosków o ukaranie nietrzeźwych użytkowników dróg /o 8 wniosków więcej niż w 1991 r./, odebrano 97 praw jazdy.

Ukarano 21 pieszych nietrzeźwych. 151 wypadków drogowych spowodowanych zostało przez osoby będące pod wpływem alkoholu, w tym 13 osób odniosło śmierć, a 65 zostało rannych.

Wśród nietrzeźwych pieszych 1 wypadek był śmiertelny a 17 osób zostało rannych.

Do Kolegium d/s Wykroczeń wpłynęło 235 wniosków o ukaranie za zakłócanie porządku po spożyciu alkoholu.

Za nieprzestrzeganie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ukarano 18 osób.

W wyniku interwencji w miejscach publicznych i mieszkaniach prywatnych funkcjonariusze służb patrolowych zatrzymali do wytrzeźwienia 448 osób / o 112 osób więcej niż w 1991 r. / a 73 osoby odwieziono do miejsca zamieszkania.

Zespół Opieki Zdrowotnej w Stargardzie nie dysponuje informacjami dotyczącymi liczby osób umieszczanych do wytrzeźwienia w szpitalu /Izba Przyjęć/.

Szacunkowo są to 1-2 osób dziennie .

Wzrasta również przestępczość wśród nieletnich będących pod wpływem alkoholu. W 1992 r. 2 nieletnich dopuściło się czynów karalnych, podczas gdy w okresie od stycznia do maja 1993 r. czynów karalnych dopuściło się 10 nieletnich.

II. UZASADNIENIE POTRZEBY MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Rozmiary i dolegliwość aktualnie występujących problemów alkoholowych tworzą bardzo poważne zagrożenie dla funkcjonowania społecznego i ekonomicznego oraz kondycji zdrowotnej i moralnej społeczeństwa.

Przeciwdziałanie tym zagrożeniom wymaga systematycznej i dobrze zorganizowanej działalności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podejmowanie tych działań jest obowiązkiem zarówno administracji rządowej jak i samorządowej wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawa z dnia 17 kwietnia 1993 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na miasto obowiązek opracowania miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Brak jest powszechnego zrozumienia potrzeby i stosowania w praktyce szerszej profilaktyki i edukacji o alkoholu.

Dopiero niedawne badania norweskie /cyt.za "Świat Problemów" Nr 5/1993/ wykazały, że za większość negatywnych następstw używania alkoholu, takich jak obniżanie wydajności pracy, zakłócenia porządku publicznego i czyny agresywne oraz wypadki odpowiada "osoby pijące " z reguły małe i średnie ilości alkoholu".

Alkoholicy okazali się sprawcami tylko niewielkiej części takich szkód. Prawidłowość tę nazwano paradoksem prewencyjnym.

Paradoksem dlatego, że gdyby nawet udało się wyleczyć wszystkich alkoholików to społeczeństwo nadal ponosiłoby olbrzymie straty sięgające 77-91% całości następstw picia, które zdarzają się osobom pijącym kulturalnie, towarzysko i umiarkowanie.

Do osób tych można dotrzeć głównie przez profilaktykę, edukację oraz sankcje. W szczególności szczepionka profilaktyczna niezbędna jest młodzieży.

Używanie i nadużywanie alkoholu należałoby rozpatrywać jako część całościowego systemu każdej społeczności, a nie w izolacji od otoczenia. Zmieniając środowisko można wpływać na wielkość spożywania alkoholu w społeczności lokalnej i na zmniejszenie negatywnych następstw picia.

Zakłada się, że istnieje związek pomiędzy wzrostem przeciętnego spożycia alkoholu w społeczności lokalnej a wzrostem liczby problemów związanych z alkoholem. Zatem zmniejszenie przeciętnego spożycia alkoholu w społeczeństwie redukuje liczbę nadmiernie pijących.

W ramach realizacji profilaktyki na terenie województwa miasto Stargard Szczeciński wyraziło akces współpracy z Pełnomocnikiem Wojewody d/s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W przypadku zakwalifikowania miasta do tej współpracy istnieje możliwość sfinansowania zadań programowych ze środków przyznanych przez Pełnomocnika.

III. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PROGRAMU.

1. Zyski ekonomiczne.

Straty ekonomiczne spowodowane nadużywaniem alkoholu szacuje się w krajach EWG w wysokości 6 % produktu narodowego brutto. W naszym kraju straty te można oszacować wyżej conajmniej o 25% w związku z rozpowszechnieniem bardziej destrukcyjnych wzorów picia. Skuteczna realizacja programu może przynieść wymierne korzyści w takich sferach, jak zmniejszenie wydatków na opiekę zdrowotną, pomoc społeczną, wypłatę rent, wzrost produktywności pracowników, poprawa zasobów materialnych gospodarstw domowych, zwiększenie efektywności wydatków na edukację oraz zmniejszenie wydatków związanych z wymiarem sprawiedliwości.

2. Zyski zdrowotne.

Trudne do precyzyjnego oszacowania ilościowej korzyści, to przede wszystkim zmniejszenie ilości uszkodzeń ciała spowodowanych wypadkami w pracy, w domu i na drogach, obniżenie śmiertelności /w szczególności mężczyzn/ i ryzyka zachorowań oraz podwyższenie sprawności psychofizycznej około 20% populacji.

3. Poprawa jakości życia.

Efekty te obejmują m.in. zmniejszenie indywidualnych zagrożeń ekonomicznych wynikających z picia, poprawę kondycji psychicznej i moralnej oraz zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego.

IV. PODSTAWOWE CELE I STRATEGIE DZIAŁANIA.

1. Podstawowe cele programu to:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszenie tych, które aktualnie występują,
- ulepszenie sposobów radzenia sobie z istniejącymi problemami.

Warunkami koniecznymi do osiągnięcia tych celów są:

- zorganizowanie i prowadzenie systematycznej działalności w zakresie profilaktyki prowadzącej do ograniczenia i zmiany struktury spożywania napojów alkoholowych,
- zmiany schematów postępowania pracowników instytucji w sytuacjach związanych z używaniem i nadużywaniem alkoholu.

2. Podstawowe strategie obejmują:

- profilaktyczne oddziaływania psychoedukacyjne na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, w szczególności wobec młodzieży i grup podwyższonego ryzyka,
 - budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób pijących alkohol.
- Podjęte będą działania w celu przygotowania i wprowadzenia regulaminów wybranych miejsc /placów, ulic/ zakazujących spożywania napojów alkoholowych.
- kontrole działalności handlowej miejsc sprzedaży napojów alkoholowych,
 - przeciwdziałanie reklamie napojów alkoholowych,
 - zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
 - wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi oraz stowarzyszeń trzeźwościowych.

V. PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ.

1. Zmniejszenie ilości napojów alkoholowych pitych przez młodzież.

Najważniejsze sposoby działania to:

- 1/ ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich. W tym celu organizowane będą kontrole sprzedaży napojów alkoholowych przez członków Komisji d/s Przeciwdziałania Alkoholizmowi, funkcjonariuszy Straży Miejskiej oraz pracowników Urzędu.

2/ interwencje profilaktyczne wobec grup podwyższonego ryzyka /dzieci z rodzin alkoholików, mieszkańcy internatów i hoteli robotniczych/. Działania w tym kierunku podejmować będzie Komisja d/s Przeciwdziałania Alkoholizmowi przez bieżącą współpracę z przedstawicielami Wydziału Prewencji Policji, szkół oraz kierowniów hoteli.

2. Zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnienia.

Najważniejsze sposoby działania obejmują:

- 1/ wczesne rozpoznawanie sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesów uzależnienia /realizatorami będą pielęgniarce środowiskowe, nauczyciele, lekarze, pracownicy socjalni, policjanci, pedagodzy/,
- 2/ zwiększenie skuteczności interwencji Policji wobec zaburzeń zachowania wynikającego z nadmiernego picia.

VI. RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Kształtowanie rynku napojów alkoholowych winno uwzględniać promocję rozwoju miejsc sprzedaży zapewniających estetykę handlu i usług gastronomicznych, możliwość utrzymania porządku w miejscach sprzedaży i ich otoczeniu a w tym:

- a/ promocję rozwoju sieci punktów spożywania w miejscach sprzedaży z fachową obsługą,
- b/ promocję lokali handlowych dostosowanych do sprawnego wykonywania obowiązków wynikających z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

2. Miejsca, w których będą wyznaczone punkty sprzedaży lub sprzedaży i podawania do spożycia napojów alkoholowych winny uwzględniać następujące kryteria:

- a/ równomierne rozmieszczenie stosownie do sieci osiedlowej i handlowej,
- b/ jednoznaczne rozgraniczenie miejsc sprzedaży napojów alkoholowych zapewniające wykonanie obowiązku utrzymania porządku w miejscach publicznych przy punktach sprzedaży.
- c/ szczególną ochronę nieruchomości na których zlokalizowane są budynki sakralne, szkoły i przedszkola.

3. Kontrola przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - jako działanie ciągłe.

Czynności kontrolne prowadzić będą funkcjonariusze Straży Miejskiej, członkowie Miejskiej Komisji d/s Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz pracownicy Urzędu.

Po stwierdzeniu faktu naruszenia przepisów ustawy będą prowadzone rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze.

Pisemne informacje o zaistniałych sytuacjach będą przekazywane do Urzędu Miejskiego. W przypadku ponownego naruszenia ustawy podejmowane będą działania celem cofnięcia zezwolenia.

Powyższe działania mają na celu stworzenie atmosfery zagrożenia utraty zezwolenia na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych. Celem nadrzędnym jest zmniejszenie uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

4. Zwiększenie kontroli trzeźwości na drogach i naruszania porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe. Działania kontrolne należą do Policji.

5. Szkolenie osób prowadzących sprzedaż oraz podawanie napojów alkoholowych, w ramach warunków uzyskania zezwolenia.

/Koordynatorem organizacji szkoleń będzie Urząd Miejski we współpracy z Pełnomocnikiem Wojewody d/s profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.